

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	Магістр	Форма навчання	Денна	Навчальний рік/семестр	2020 – 2021 III семестр
-----------------------------	----------------	-----------------------	--------------	-------------------------------	------------------------------------

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Компаративний аналіз художнього тексту
Кафедра	філології (українське відділення)
Освітня програма	підготовки магістрів з ОПП "Філологія" (Українська мова та література) галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія» (Українська мова та література) Академічна кваліфікація: магістр філології, філолог-дослідник; Професійна кваліфікація: професіонал з філології, викладач.
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Шифр дисципліни: СВС4 Кількість кредитів: 4 (120 годин) Лекції: 16 Семінарські/практичні заняття: 30 Лабораторні заняття: Самостійна робота: 74
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	к.ф.н., в.о. доц. Чонка Тетяна Степанівна chonka.tetyana@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань зі вступу до літературознавства, теорії літератури, історії української та зарубіжної літератури, психології та педагогіки, філософії та історії (світової та історії України), культурології, релігієзнавства, достатніх для сприйняття матеріалу, а також досвід роботи з літературними та літературно-критичними джерелами, вміння узагальнювати і систематизувати поданий матеріал, здійснювати цілісний аналіз художніх текстів.
Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни,	Метою викладання навчальної дисципліни «Компаративний аналіз художнього твору» є системно ознайомити студентів з теорією і практикою компаративних досліджень, навчити самостійно проводити порівняльні студії різних рівнів.

**основна тематика
дисципліни**

Основними завданнями вивчення дисципліни «Компаративний аналіз художнього твору» є формування цілого ряду компетентностей:

- Здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості. Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність діяти із соціальною відповідальністю, розуміти основні принципи буття людини, природи, суспільства.
- Здатність працювати в команді та автономно.
- Цінування мультикультурності та повага до неї.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність характеризувати загальні властивості літератури як мистецтва слова, закони побудови художнього твору, особливості письменницької праці, літературні стилі, наукові методи і школи в літературознавстві
- Здатність аналізувати основні тенденції розвитку світового літературного процесу та українського письменства.
- Системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища.
- Здатність організувати і здійснювати навчально-виховний процес з української мови і літератури та зарубіжної літератури.
- Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
- Аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, аргументувати свої погляди на дискусійні моменти з історії України та сучасного суспільного життя.
- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідні дані з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- Демонструвати розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства.
- Володіти різноплановими методами і способами перевірки знань з української мови і літератури та зарубіжної літератури.
- Організувати різні форми і способи навчальної, навчально-методичної, наукової, творчої та інших видів діяльності, які стосуються філології чи педагогіки.
- Здатність управляти процесами навчальної діяльності, виховання та розвитку особистості учня.
- Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефаківцями (в тому числі представниками інших культур) державною мовою, усно й письмово, використовуючи

концептуальні наукові та практичні знання, когнітивні вміння та навички.

- Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
- Уміння визначати художню своєрідність творів та творчості письменника загалом із використанням системи основних понять і термінів літературознавства.
- Уміння розуміти закономірності літературного процесу, художнього значення літературного твору у зв'язку з суспільно-літературною ситуацією, літературною критикою і літературною епохою.
- Знання кращих творів української і світової літератури.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати**:

поняття літературної компаративістики, її структуру, мету і завдання, міжпредметні зв'язки, історичні етапи, сучасний стан; основи теорії й методології сучасного порівняльного вивчення літературно-мистецьких явищ, принципи наукового розвитку компаративістики та її ключові складові, різновиди літературних систем;

вміти: встановлювати логічно-сміслові зв'язки між етапами розвитку компаративістики, її структурними компонентами; самостійно обґрунтовувати й здійснювати різнорівневе компаративне дослідження літературних творів, визначати спектр міжлітературних зв'язків і типологічних сходжень у творах, бачити українську літературну систему в світовому літературному контексті; наводити приклади й аналізувати твори з різними видами інтертекстуальності, гіперлітературні твори.

Тематичний план курсу

Змістовий модуль 1.

Основи теорії та практики компаративного аналізу художнього твору

Тема 1. Вступ до «Компаративного аналізу художнього твору» .

Тема 2. Зміст, схема, алгоритм компаративного аналізу художнього твору.

Тема 3. Літературні системи.

Тема 4. Специфіка імагології.

Тема 5. Контактно-генетичні і типологічні дослідження. Інтермедіальні студії.

Змістовий модуль 2.

Компаративний аналіз творів художньої літератури

Тема 1. Інтертекст. Інтертекстуальність. Концепція інтертекстуальності .

Тема 2. Переклад у системі міжлітературних зв'язків.

Тема 3. Наукові «школи» компаративістики.

Тема 4. Специфіка імагології як галузі літературної компаративістики.

Тема 5. Художній текст мовою інших мистецтв .

	<p>Теми практичних занять</p> <p>Аналіз, інтерпретація, види інтерпретації. Зміст, схема, алгоритм компаративного аналізу художнього твору.</p> <p>Міждисциплінарні підходи до літератури та її контекстів. Концепція інтертекстуальності. Літературознавча імагологія. Літературознавча конференція. Захист індивідуальних науково-навчальних проєктів. Традиційні сюжети, мотиви та образи: літературна компаративістика як порівняльне вивчення фольклору. Біблійний інтертекст української літератури. Міф і міфологічний фактор в літературі. Античний інтертекст української літератури. Література в системі інших видів мистецтв. Трансформація традиційних образів і мотивів у сучасному літературному процесі.</p>
<p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготовка до семінарських занять : 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; - виконання самостійної роботи, індивідуальне науково-дослідне завдання: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; - модулі: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20; • іспит: 40% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 40. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та (якщо семестр завершується іспитом) - бали за усну відповідь на іспиті. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях; недопустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат.</p> <p>Питання до іспиту:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура літературної компаративістики та місце в системі інших наук. 2. Становлення літературної компаративістики як науки: етапи розвитку, школи, постаті. 3. Компаративістика в Україні. 4. Предмет порівняльних досліджень і основні моделі компаративістики. 5. Поняття літературної системи. Типи літературних систем. 6. Загальна характеристика літературного регіону, зони та національної літературної системи. 7. Класифікація форм міжлітературного процесу.

8. Генетико-контактні зв'язки: їх понятійний апарат та механізми функціонування.
9. Різновиди генетико-контактних зв'язків у літературі.
10. Суспільно-типологічні сходження.
11. Літературно-типологічні сходження.
12. Психологічно-типологічні сходження.
13. Порівняльно-типологічні дослідження як пріоритетні у сучасній українській компаративістиці.
14. Поняття традиційних образів та сюжетів у світлі літературної компаративістики. Специфіка їх художнього існування в літературі та культурі.
15. Сутність поняття "інтертекстуальність" (спектр підходів, дискусії). Інтертекстуальність у компаративістиці.
16. Види інтертекстуальності.
17. Гіперлітература: поняття, художня практика, дискусії навколо.
18. Проблеми міфу в сучасній культурології. Міфологія і література.
19. Структурно-змістова характеристика міфологічного фактора в літературі (загальне поняття про його атрибути й модуси виявлення).
20. Літературна міфотворчість та її типологія.
21. Поняття міфопоетики літературного твору. Міфопоетична система твору (різновиди структури, зміст, складники) та міфопоетична парадигма.
22. Міфологічний фактор у літературі різних епох та художніх систем: особливості симбіозу.
23. Порівняння морфологічної будови об'єктів і поєднання подібних у групи як основна операція компаративного методу.
24. Фактори порівняльного методу (природно-порівняльний, історико-типологічний, історико-генетичний).
25. Етапи компаративного аналізу. Принципи вибору форми порівняльного методу. Поняття основного і фонового матеріалу. Зміст основного етапу порівняльного аналізу.
26. Психолого-педагогічні та методичні умови проведення компаративного аналізу художнього твору.
27. Українська література і антична художня спадщина.
28. Українська література і Біблія.
29. Українська література і слов'янський світ.
30. Україна і традиції західноєвропейських літератур.
31. Українська література і Америка.
32. Українська література і літератури Сходу: точки перетину.
33. Характер і динаміка розвитку досліджень літератури в системі інших видів мистецтв.
34. Перекодування різних видів мистецтв. Література й живопис і музика.
35. Література й скульптура та архітектура.

<p>Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)</p>	<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу: Презентації, лекції, індивідуальні науково-дослідні та творчо-пошукові завдання, самостійна робота з методичними, теоретичними і літературно-критичними джерелами.</p> <p>Необхідне обладнання: Доступ до мережі Інтернет, засоби наочності: проектор, ноутбук, дошка. Програмне забезпечення Microsoft Office, PowerPoint</p>
<p>Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст за ред. Марії Зубрицької – Львів: Літопис, 1996. – 633 с. 2. Бровко О. О. Основи компаративістики: навч.-метод. посіб. для орг. самостійної роботи й підготов. до модульної роботи студ. спец. „Українська мова і література”, „Українська мова і література. Мова і література (англійська)”, „Українська мова і література. Мова і література (російська)”/ Олена Олександрівна Бровко ; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2012. – 214 с. 3. Будний В.В., Ільницький М.М. Порівняльне літературознавство : Підручник. – К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. – 430 с. 4. Градовський А. Компаративний аналіз у системі шкільного курсу літератури: методологія та методика. – Черкаси: Брама, 2003. – 292 с. 5. Градовський А.В., Галушко М.В. Процедура аналізу художнього тексту як об’єкт управління: Навч.-метод. посібник. – Черкаси, 2014. – 260 с. 6. Гурдуз А. Літературна компаративістика: навч.-метод. посібник для студентів вищих навч. закладів. – Миколаїв: вид-во МДГУ ім. П.Могили, 2008. – 72 с. 7. М.Ільницький, В.Будний Порівняльне літературознавство Ч. 1 Лекційний курс. Навчальний посібник – Львів, Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 8. М.Ільницький, В.Будний Порівняльне літературознавство Ч. 2 Практичні заняття. Навчальний посібник – Львів, Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007 9. Літературознавча компаративістика: Навч. посібник / Терноп. держ. пед. ун-т ім. В.Гнатюка; Упоряд.: Р.Т.Гром’як, І.В.Папуша.– Тернопіль, 2002.– 334 с. 10. Чонка Т.С. Дещо про діалогічну сутність творчої реальності // Збірник на пошану професора Марка Гольберга. – Дрогобич: Вимір, 2002.– С. 209 – 215. 11. Чонка Т.С. Про проблеми взаємодії автора, героя і читача у процесі творчої комунікації (на матеріалі творчості Володимира Набокова) // Науковий вісник Ужгородського університету (питання філології). – Вип. 14. – Ужгород: УжНУ, 2006. – С. 47 – 50. 12. Чонка Т.С. Діалогічність художньої творчості як основа інтерпретації літературного твору // Зб. матеріалів Міжнародної

- конференції, що відбулася в Карпатському інституті підприємництва ВНЗ „Україна”. – Хуст – Рахів, 2006. – С. 39 –43.
13. Чонка Т.С. Художня діяльність автора, героя і читача: комунікативно-діалогічний аспект // Світ дослідницьких студій: Наукові записки факультету романо-германської філології / Науковий збірник на пошану професора Миколи Зимомрі / – Вип. III. – Дрогобич: ДДПУ, 2007. – С. 285 – 290.
14. Чонка Т.С. Гра як діалог-комунікація у творчості Володимира Набокова / Науковий збірник Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича: Випуск 75 «Криза теорії», 2008. – С.296 – 303.
15. Чонка Т.С. Ігрова діяльність автора-героя-читача: комунікативно-діалогічний аспект / Південний архів: Збірник наукових праць. – Вип. XLIII. – 2008 р., с.203 – 208.
16. Чонка Т.С. «Культурні цінності сучасного суспільства у творах сучасних українських письменників» // Наукове видання «Полікультурність та різноманітність у 21 столітті» Матеріали міжнародної наукової конференції. ТОВ «РІК-У» Ужгород, - 2018. – С. 53 – 59.
17. Чонка Т.С. «Розвиток загальнолюдських моральних цінностей у процесі навчання сучасної української літератури» // Наукове видання «ACTA HUNGARICA» Ужгород. – 2018. – С. 257 – 265.
18. Чонка Т.С. Шляхи підвищення рівня знань літератури у сучасній школі: застосування компаративного методу навчання під час підготовки до ЗНО // Україністика в Угорщині та поза її межами: матеріали міжнародного наукового форуму 11-12 жовтня 2018 р., «РІК-У» KiadóHiredьгаза 2019. – С. 227 – 240.
19. Чонка Т.С. «Проблеми мовної культури в Україні у творах сучасних українських письменників». // Dialogul slaviștilor la începutul secolului al XXI-lea Anul VII, nr. 1/2019. Casa Cărții de Știință Cluj-Napoca, 2019. – С. 388 – 396.
20. Чонка Т.С. Проблеми сучасності крізь призму літературної інтерпретації: література про літературу. // Збірник наукових праць “Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КНЛУ. Серія “Філологія, педагогіка, психологія”, 2019. Випуск 38. – С. 174 – 182.
21. Чонка Т.С. Прозові твори Еміля Балецького: стиль, тематика, проблематика (ЗУІ ім. Ф. Ракоці II) In: Bárány Erzsébet (szerk.) – Єлизавета Барань (ред.), Balczky Emil – nyelvész, költő, tanár: Nemzetközi tudományos szeminárium előadásainak gyűjteménye – Еміль Балецький – мовознавець, письменник, освітянин: Матеріали Міжнародного наукового семінару. Beregszász – Ungvár: „RIK-U” Kiadó, 2020. 221–229.
22. Чонка Тетяна, Антропологічна спрямованість фантастичної прози Володимира Лиса. // Alla, Arkhanhelska; Radan, Merzová; Oхана, Taran (red.) *Ucrainica IX. Současná Ukrajnistika. Problémy jazyka, literatury a kultury: Sborník příspěvků*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. 283–290.
23. Чонка Т.С. **Аналітичний огляд сучасної української літератури**. Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României Două decenii de la înființarea specializării Limba și literatura ucraineană la Facultatea de Litere - Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca : volum aniversar / ed.: Ioan Herbil, Mihaela Herbil. – Cluj-Napoca : Casa cărții de știință, 2020, стр. 169 -178.
24. Csonka Tetjana A kortárs ukrán irodalom rövid elemző áttekintése. // Szépirodalmi figyelő. Irodalmi, kritikai, szemléző folyóirat. Vincze

Ferenc (főszerk.). 19. évf. Budapest: Szépirodalmi Figyelő Alapítvány, 2020. – С. 68–78.

25. Чонка Т.С. Між світлом і темрявою /Як дослідження семантики кольору допомагає у щільному вивченні «важкої» літератури / ж. Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. - № 8.- 2007 р., с.94 – 106.

26. Чонка Т.С. Доля людини у французькій та українській літературах початку ХХ ст. / на матеріалі творчості В. Барки, М. Хвильового, І. Багряного та А. Камю, Ф. Кафки, Антуана де Сент-Екзюпері // Науковий вісник Ужгородського університету (питання філології). – Ужгород: УжНУ, 2011., с. 329 – 333.

27. Чонка Т.С. Компаративний аналіз текстів на уроках української літератури в умовах сучасної школи. - Ужгород, Центр інформаційно-видавничої діяльності, 2013. – 67с.